

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul III. — No. 4

25 Ianuarie, 1898.

„DACO-ROMÂNISMUL“

În numărul trecut al revistei noastre am reprodus răspunsul pe care oamenii guvernului maghiar au ținut să-l dea ziarului austriac *Die Reichswehr* la cunoscutele sale articole, în care acest ziar arătase starea de subjugare în care trăesc naționalitățile în Ungaria și Transilvania.

Răspunsul unguresc se ocupă mai ales cu România și în special cu chestiunea autonomiei marelui principat al Transilvaniei. Autorul susține, precum văzurăm, că această autonomie nu poate fi restabilită pentru două motive: întâiu, pentru că lângă o Transilvanie cu autonomie românească se găsește Statul național român și, al doilea, pentru că Românii transilvăneni nu ar fi avînd drepturi istorice la o autonomie.

Autorul insistă mai ales asupra argumentului întâiu.

Care va să zică iarăș vechea sperietoare: nu se pot recunoaște Românilor din Austro-Ungaria drepturi naționale, pentru că pe baza acestora ei s'ar putea desvolta, conștiința unității lor cu noi s'ar deștepta și întări mai mult și într'o bună dimineată ei ar cere să fie uniți cu Regatul României. Astfel pusă chestiunea, firește că Maghiarilor le vine ușor ca în consecință

logică să arate la Viena, căci în definitiv despre Viena e vorba, - că Românii vrînd ne-vrînd, *trebuie* să fie irredentiști, și pentru că irredentișmul înseamnă destacarea a unei treimi din Ungaria și alipirea acestei treimi de teritor și de popor la Statul român, de aceea nu numai că *nu* se mai pot da Românilor de acolo drepturile pe cari ei le revendică, ci, tot în logică maghiară, ei *trebuesc* despoiați și de drepturile pe cari le mai au și trebuesc contopiți în maghiarism!

Puțin ne pasă de aceste sofisme ungu-rești. Vorba e numai ca ele să nu mai ducă în rătăcire cercurile serioase din *Viena*. Și nu credem, că aceste meșteșuguri de cuvinte să mai poată înșela pe cine-va.

Toți bărbații noștri de Stat, precum și comitetele ce s'au succedat pînă astăzi în conducerea Ligii, au declarat de repetite ori, că nu înțeleg să facă irredentism. Maghiarii însă nu cred și zic că *nu pot* să crează în sinceritatea declarațiunilor noastre. Natural, căci dacă ar crede, ei nu ar mai avea acest puternic cuvînt, de a căuta să desființeze pe poporul român de peste munți. Dar, repet, nu Maghiarii hotărâsc, sau cel puțin nu ei vor hotărî pînă în cele din urmă. Iar Austria care are mai multă experiență în chestiunile de națio-

nalitate, trebuie să știe, că naționalități multumite nu tind a face o politică secesionistă. Irredentismul apare numai la națiuni ale căror părți considerabile sunt amenințate de vr'o primejdie. Francezii din Elveția nu tind a se uni cu Franța și nici Franța nu umblă să desființeze Republica Elvețiană spre a-și alipi teritoriul ei francez. Acelaș cas este cu Germanii și Italienii. Dar ian să încerce d. p. Germanii din Elveția să asuprească pe Francezii și să-i germanizeze. Ca prin minune s'ar porni o mișcare națională între Francezii și dacă jugul german ar continua, evident că chestiunea unității naționale a Francezilor din cele două Republici s'ar impune la ordinea zilei.

Ei bine, *tocmai* pentru că Maghiarii fac cunoscuta lor politică, *de aceea* se sperie ei înșiși. Și n'au decît să continue, pentru ca de cea ce se tem ei astăzi, să nu mai poată scăpa.

E incontestabil, că există azi la noi în țară curente irredentiste. Dar amarnic se înșală bărbații de Stat din Austro-Ungaria, dacă cred că prin violentarea Românilor *de acolo*, au să înceteze aceste curente *aici*. Din contra. De desființat, Maghiarii n'au să poată desființa pe cele trei milioane de Români, ori cit ar arde ei de dorul de a vota cîte va zeci de milioane de fiorini spre a deposeda economiceste pe Români din Transilvania și spre a coloniza în locul lor o populațiune maghiară. Români tot acolo au să rămînă, dar ura lor în privra asupritorilor are să ia dimensiuni tot mai mari și în cele din urmă ei au să fie *mînași* de această politică maghiară a face la rîndul lor o politică irredentistă, și tot mai puternic au să crească curente irredentiste și aici.

Știu, că Maghiarii pornesc din considerațiunea, că nici odată unitatea națională română nu s'ar putea face, pentru că formațiunei unui mare Stat român la

Carpați și la Dunăre i s'ar împotrivi Rusia. Se poate, dar curente populare odată existente nu vor cere opiniile diplomaților și mai puțin ale Maghiarilor.

Are să fie pericol pentru existența noastră? Se poate. Dar *atunci* hotărîtă fi-va și soarta Maghiarismului în Europa rusească. Vor Maghiarii să ajungă lucrurile aci? N'au decît să continue și marele tribunal al istoriei *nu pe noi* ne va condamna. Dar pînă atunci poate să mai treacă multă apă pe Dunăre. Vorba e, fi-vor lăsați Maghiarii să împingă dezvoltarea lucrurilor în o asemenea direcție?

Iată ceea ce nu ne vine să credem și de aceea toată arguția ungurească ni se pare un sistem de sofisme.

Dar ei mai susțin, că Români nu ar fi avînd *istoria* pentru sine spre a putea pretinde drepturi naționale. Asupra acestui punct s'a pronunțat și se va pronunța istoriografia.

În ori ce cas Români există pe o mare întindere de pămînt în imperiul vecin. În ori ce cas, ei au o puternică conștiință a drepturilor lor imprescriptibile și nu cu teoriile istorice ale d-lor *Hunfalvy & comp.* li se pot contesta lor drepturi, pe cari ei *nu le imploră*, ci pentru a căror recunoaștere *ei luptă ca o națiune de bărbați*.

Istoria scrisă își va fi avînd locul în Academii, popoarele își fac istoria pe cîmpul de luptă.

Precum ca să se știe.

MANOPERĂ UNGUREASCĂ

Țările dela Budapesta fac revoluție românească în Transilvania. De un cîrde vreme încoace, abea trecuți zi fără ca aceste scîrboase tipărituri să nu arunce bănueli, una mai «gravă»

dar mai stupidă, decît cealaltă. Se vede că Ungurilor le-ar veni azi la socoteală să li se dea un motiv oare care sub a cărui umbră să poată sechestra și cea brumă de drepturi ce le-a mai rămas Românilor transilvăneni pînă în ziua de azi. Și pentru că conducătorii români de peste munți și bărbații noștri serioși nu vor să le dea Maghiarilor de ei mult rivnita legitimare, ci continuă a îndemna pe popor să persiste în lupta sa în cadrele legalității, de aceea guvernul *Bar. Bánffy* ține să alarmeze lumea, că Ardealul ar fi inundat de zeci de mii de proclamații revoluționare, trimise acolo de către un «*comitet revoluționar*» din București.

Foile maghiare, inspirate de *Ieszenszky* îndrăznesc chiar a insinua că «*Liga Valahă*» ar fi redijată și expedită comediiile acelea de proclamații.

Credem de prisos a insista asupra acestei infame calomnii. Toată lumea știe, că aceste insinuațiuni sunt ordinare ticăloșii maghiare, pentru că nici odată Liga nu s'a gândit să redacteze asemenea proclamațiuni și aceasta pentru cuvîntul foarte simplu că ea nu a fost, nici nu vrea să fie o asociațiune revoluționară; dar chiar dacă ar fi avut vr'odată asemenea idei fie siguri compatrioții lui *Ieszenszky* că Liga nu este o societate de desechilibrării, ca să se dedea la apeluri revoluționare caraghioase cum sunt acelea trimise din «București» (?) în Transilvania.

Prin urmare, toată această isterică sfortare de a atribui Ligii asemenea proceduri, este o prostie.

Aici în capitală nimeni nu știe că ar exista vr'un «*comitet revoluționar*» Iar dacă s'au aflat la preoți și alți Români din Transilvania «30.000 de exemplare de proclamațiuni revoluționare» trimise din București, precum spun ziarele maghiare, atunci e foarte probabil că e o intrigă ungurească la mijloc.

Ne aducem aminte, că mai acum cîteva săptămîni de zile, ziarele românești din Transilvania publicară un fel de «apel revoluționar» ce li se trimisese *dela Budapesta*, și care, scris într'o românească cu ortografie maghiară, era iscălit «*Comitul csel fer de nume*» Era o comedie sau o uneltire ungurească rău înscenată? Nu știu. Confrății noștri de peste munți au luat'o în bătaie de joc făcînd mult' haz de ea. Dar cine ne garantează, că *actualele* proclamații nu sunt cumva puse la cale de agenți de ai guvernului maghiar? Acel Mefistofel de *Ieszenszky*, care a instituit în țara ungurească un întreg sistem de spioni și de agenți, un *cabinet negru* cu menirea de a controla «secretul» scrisorilor, acel scîrbos agent *metternichian*, care se vede că e foarte mîndru de secrețiunile geniului său de polițist politic, pare capabil de ori și ce infamie. Nu ne-ar surprinde deci cituș de puțin, dacă s'ar dovedi, că toată comedia asta cu proclamațiunile e opera lui. Toate sistemele absolutiste au încercat, mai ales în vremuri de primejdie pentru ele, să provoace simulacre de revolte pentruca să aibă un motiv, o legitimare de a sugruma cu forța brutală o pornire antagonistă ori cît de legală ar fi fost ea. Și cum toată dominațiunea maghiară *nu se poate* menține, decît pe o schelă de absolutism deghizat cu forme exterioare «constituționale», ar fi lucrul cel mai firesc din lume ca ea să se vadă nevoită a se folosi și de aceste abjecte mijloace ale diplomației tuturor tiranilor.

Dar dacă guvernul maghiar crede că poate înșela pe cine-va, își face o iluzie. Nu sunt Români un popor de naivi pentru ca să se lase a fi trași pe sfoară de asemenea machinațiuni stupide și nici lumea mare nu mai e atît de desorientată ca să nu înțeleagă scopul pe care îl urmăresc Maghiarii cu aceste ale lor apucături.

E foarte probabil însă, că întreagă această înscenare s'a făcut pentru ca să se

legitimeze un nou atac maghiar asupra naționalității române. Viitorul apropiat va lumina machiavelisticele tendințe ale politicii maghiare de Stat, ajunse azi pe miinele unei secături de calibrul lui *Ie-szenszky*.

Dar dacă șoviniștii dela Budapesta speră a putea teroriza pe Românii de peste munți prin asemenea pricini artificiale, se înșală amarnic.

Nu de asemenea ticăloșii se frînge puterea de rezistență a unui popor ce luptă pentru existența sa!

SLAVISMUL ȘI GERMANISMUL

Celebra revistă franceză *Revue Politique et Parlementaire* dela Paris publică în numărul său din urmă sub titlul «*Slaves et Germains*» un important studiu politic al unui diplomat (așa iscălește autorul acestui studiu). Ținem să dăm cetitorilor noștri părțile importante și interesante din acest studiu.

RESTAURAȚIUNEA DIN PARTEA RUSIEI A IMPERIULUI DELA RĂSĂRIT, ȘI A IMPERIULUI DELA APUS DIN PARTEA GERMANIEI

I

Chestiunea — Rolul Rusiei în Eu- ropa — Slavi și Germani.

In Europa sunt trei puteri a căror politică generală n'a variat nici odată de cînd ele s'au stabilit. Voesc să vorbesc despre Englitera, Rusia și despre Prusia.

În privința Engliterii, ar fi banal să mai deschidem discuțiunea.

Englezii, a căror întreagă putere este așezată pe puntea unui vas fragil, au putut să stabilească supremația lor în lumea în-

treagă și aceasta, grație calităților bărbătești ale rasei lor, grație inteligenței lor practice, spiritului lor consecinte, perseveranței și lipsei lor de scrupul. Dar cu toate acestea, mai ales despre Englitera se poate spune, că ea este un colos pe picioare de lut. Acest corp uriaș ale cărui membre îmbrățișază și strîng teritorii immense, n'are baze statornice decît în două insule strimte, surori dușmane, divizate între ele printr'o ură implacabilă.

Zadarnic, în cursul veacurilor, căutat-a Englitera să se fixeze pe continent; zadarnic Suveranii săi luat'au titlul de Regi ai Franței.

Englitera, prea mică pentru poporul ei întreprinzător, n'a prins nicăeri pe continent rădăcini adînci. Precum dominațiunea de odinioară a Veneției așa și a Engliterii e urgisită: ea e condamnată să dispară. Vremuri noi se pregătesc; domnia Engliterii, ori cît s'ar fi părut de lungă și prosperă, se apropie de sfîrșitul ei și mindrul Albion, gonit din Asia, unde se aud deja primele izbucniri ale furtunii, gonit din America, din Africa, redus la propriile sale puteri nu va avea în curînd decît, amintirea gloriei sale trecute.

Un alt soare se înalță în Orient, și Rusia, care își desăvîrșește zilnic cu sacrificii laborioase opera sa economică și socială va fi, după ce își va fi stabilit în mod definitiv puterea sa în Europa, unicul factor al acestei nimiciri.

Rusia se îndreaptă spre Asia, care este prada de făgăduință a ambițiunei sale, a rivnirilor sale. Ea reia, pe socoteala ei proprie, dar cu toate șansele succesului, planul prodigios al lui Bonaparte, sau mai bine zis al lui Pavel I.

O surprindere te cuprinde cînd consideri drumul pe care l'a tăcut Rusia dela Petru cel Mare încoace.

Într'o anumită epocă, progresele acestei puteri care abea a intrat pe căile civili-

zării, au fost o cauză de neliniște pentru monarhiile apusene. Europa văzînd-o înaintînd zi de zi mai mult spre inima sa, se arăta speriată și pretutîndeni se vorbea a se pune un frîu acestei ambițiuni consumătoare ce se exercita în toate părțile în acelaș timp, la Nord, la Sud, la Est și la Vest.

Nu e așa de mult de cînd istoriile contemporane, acelea ce ni se dedeau pe cînd umblam la școală, ne arătau primejdia din partea acestei Rusii, încă sălbatică pe jumătate, dar care se organiza în liniște și prepara, precum se zicea, hegemonia sa asupra lumii dela Apus.

La finea secolului din urmă, Impărații ruși posedau imense teritorii ce se întindeau dela Ural la Marea Caspică, la Marea de Azov, la Marea Neagră, la Caucaz, la Baltica, la Marea Albă; Donul, Volga, Niprul erau fluvii rusești. Cînd cu prima împărțire a Poloniei, Țarii își atribuiau Lituanian, Palatinatele de Minsc și de Polstoc: ei se apropiiau de ținta cuceririlor lor apusene.

Împărțirile dela 1793 și dela 1795 aveau să delimiteze fruntariile Rusiei Europene și seria tratatelor ce fură semnate la 1792 și 1815 desăvîrșeau opera politică a Impăraților ruși, în Occident. Finlanda, Botnia orientală, insulele de Aland, Odesa, *Basarabia*, Caliș, Vilna, Covno, Varșovia, Lublinul sunt încorporate la Imperiu căruia ele îi asigură preponderanța apuseană.

În acest moment se putea crede că Rusia este cu adevărat o amenințare pentru Europa, că ea nu se va opri în drumul ei spre Apus și astfel se explică îngrijirile și urile puterilor vecine.

În acelaș timp cînd Rusia își așeza puterea sa militară, își asigură hotarele apusene, își întindea în Europa acțiunea și influența sa și ajungea astfel, sub Petru cel Mare, la indispensabila ei unitate, ea devenea o putere comercială și industrială

de prima ordine a cărei concurență pe piețele lumii se făcea tot mai simțită.

E interesant a urmări, în dezvoltarea lor, comerțul și industria rusească de cincizeci de ani încoace. Stai uimit de sforțările năpraznice și de drumul parcurs. Acest progres s'a făcut mai ales grație numeroaselor căi deschise pretutîndeni comerțului și industriei.

Fluviile Imperiului sunt brăzdate de mai bine de 20.000 de corăbii; 42.000 de kilometri de drum de fer pun în contact provinciile cele mai îndepărtate.

* * *

Ușor se înțelege că această prodigioasă dezvoltare trebuia să neliniștească Europa apuseană, să facă umbră Germaniei și mai ales Engliterii.

Și, dacă îți dai seamă că politica englezească, invariabil fixă, a fost de veacuri și exclusiv politica *intereselor englezești*, ai numai de cit explicațiunea numeroaselor încercări de apropiere făcute dela 1815 de către cabinetul de Londra pe lângă guvernele lui Ludovic Filip, Napoleon III și pe lângă Republică.

Dar Țarii știau deja că viitorul rasei lor nu este în Apus, căci aci este un obstacol ce nu se poate înlătura, că dincolo de el a crescut, se dezvoltă o altă rasă a cărei hegemonie se întinde dela Vistula pînă la malurile Rinului și ale cărei numeroase elemente se vor uni, fără îndoială, odată.

Astfel Slavul și Germanul s'au găsit față în față, s'au cunoscut, dar ei nu știu dacă vor fi dușmani pe vecie sau de nu cumva, prin forța lucrurilor, ei se vor înțelege într'o zi ca să împartă între ei stăpînirea lumii reconstituind cele două imense împărății, de Orient și de Occident, ai căror șefi militari și pontifi, uniți în chip indisolubil, ar fi Țarul și Împăratul.

II

Țarul rusesc și Împăratul german.

Negreșit această teză va părea stranie, imposibilă, ca Țarul și Împăratul Germaniei, în aparență divizați, angajați unul și altul prin tratate în două tabere adverse, să fie format misteriosul plan a unei îndoite restaurațiuni monarhice și religioase în Europa și în Orient.

Dar această evoluție va părea probabilă dacă ne vom îndrepta spre luminile istoriei și ale filosofiei.

În realitate, Țarul și Împăratul au aceleași principii, se mândresc cu aceleași drepturi și profesează aceleași sentimente față de misiunea lor divină ce pretind că au primit. În acest punct suntem definitiv fixați, cel puțin în ceea ce privește originile și atributele puterii imperiale în Rusia.

Primul articol al legilor Imperiului rusesc ne revelează veritabilul caracter al puterii autocratului Rusiei.

«Împăratul Rusiei, zice acest articol, este un monarh absolut și autocrat. *Insuși Dumnezeu ordonă de a asculta de autoritatea sa suverană nu numai din frică, ci din conștiință.*»

Astfel principiul de guvernământ se confundă cu principiul religios; și de și Țarul nu are, din punctul de vedere riguros al dogmelor, cuvântul hotărîtor, el totuș este «*fidei defensor*», apărătorul credinței religioase și, fără îndoială, propagatorul ei. Tot astfel, din cauza unor anumite atribuțiuni juridice ale Sf. Sinod, clerul rusesc este în miinile puterii civile, cu alte cuvinte ale Împăratului.

Această teorie a dreptului divin, o știm noi. Ea a fost și teoria politică a Franței, dela stabilirea monarhiei absolute pînă la revoluțiune. Chiar în această epocă, ea era atît de mult ancorată în spirite, încît principiul inviolabilității Regelui fu discutat în plină perioadă revoluționară, în sînul Convențiunei.

Înainte de a defini puterea autocratului Rusiei, *Speranschi*, care nădăjduia un moment să doteze Rusia cu o constituție liberală, se exprimă astfel:

«Nici o altă putere, nici în străinătate, nici în năuntru Împărăției nu poate pune bariere puterii suverane a autocratului Rusiei. Limitele acestei puteri sunt uniceamente, în afară, tratatele consimțite de Suveran, în năuntru, cuvîntul împărătesc care trebuie să fie totdeauna sacru și irevocabil. Ori ce drept, prin urmare și dreptu autocratului are un sfîrșit. Astfel, unde se sfîrșește justiția și începe nedreptatea, acolo se sfîrșește dreptul de autocrat și începe tirania.»

Aceasta este *opiniunea celui mai liberal* dintre Ruși, dar nu aceasta este concepția exactă ce și-o fac Împărații rusești despre atribuțiunile și despre puterea lor.

Autocratul este stăpînul, stăpînul absolut, un fel de Dumnezeu. În el, binele și răul se confundă; sau mai precis voînța sa e legea ființelor și a lucrurilor. Aceasta este infalibilitatea spirituală sprijinită pe puterea temporală și demonstrată prin forța brutală. Fanatismul poporului, profunda ignoranță în care acesta se găsește sunt stîlpîi cei mai puternici ai acestei extraordinare puteri. Forța singură nu ar fi suficientă a menține un asemenea sistem: în Rusia, mai mult ca ori unde în altă țară, poporul are guvernămîntul pe care îl merită.

Acum ne putem închipui ce fel de opinie trebuie să aibă ei însuși, descendenții celui dintîiu Romanov, despre ei și despre misiunea lor.

Vom vedea mai tîrziu ce influență exercită această concepție teocratică a Slavilor despre putere asupra politicei europene, spre ce tinde ea, ce evenimente prepară ea, în timp ce un curent panslavist se înalță în Răsărit, se întinde, roade digurile ce apără azi naționalitățile și debordează în Asia.

(Va urma)

RAPORTUL

ÎNTRU

POLITICĂ ȘI MORALĂ

După I. C. BLUNTSCHLI

(Urmare și fine)

Noțiunea rău ni se înfățișază într'o lumină deosebită după cum e vorba de o faptă a unui om singuratic care desprețuește și yatămă ordinea morală a lumii, sau de un punct de vedere mai înalt din care examinăm întreaga viață a omenirii. Ceea ce apare cu raport la singuraticul *vinovat* ca rău și prin urmare blamabil și condamnabil, aceea apare în legătura întregului ca o *necesară condiție prealabilă a binelui*, și în acest sens ca un bine. Ceea ce zice Mefistofel despre sine, că el ar fi:

..... *ein Theil von jener Kraft,*
Die stets das Böse will und stets das Gute
[schafft,

(..... o parte a acelei puteri,
Care vecinic vrea răul și vecinic produce
[binele])

aceasta are aici valoare deplină. Cea mai înaltă virtute o ajungi abia în luptă cu înclinările rele, fie cu ale tale, fie cu altele. *Ori ce progres al binelui e condiționat de biruirea răului.* Precum e de necesară eroarea omenească pentru cunoștința adevărului astfel și în lumea omenească răul este o necesară treaptă care duce la perfecțiunea morală.

Răul în lume nu are o consistență puternică. Vecinic el trebuie combătut și biruit și în cele din urmă el și este biruit. Îndată ce este biruit, el încetează de a mai fi un rău. Căci atunci e evident, că el de fapt servește desvoltării binelui.

Deci chestia de căpetenie este, ca răul să fie pus în serviciul binelui, ca el să fie

biruit. În acest sens e, fără îndoială, permis a face o distincțiune între scopul bun și mijlocul rău, dar numai când acest din urmă se găsește într'un raport de inferioritate față cu cel dintîiu și astfel poate fi biruit și transformat într'un bine.

Ceea ce are valoare în acest sens general pentru ordinea morală a lumii, poate fi aplicat în chip analog și afacerile Statului. Și în Stat e posibil, ca ceea ce pare rău în formă izolată să devină în structura totalității un bine.

Statul, ca o totalitate de ființe, nu se poate lipsi în înaintarea sa de pasiunile omenești, precum nu se poate lipsi nici Dumnezeu de ele în stăpînirea lumii sale. Dacă ar succeda a stîrpi egoismul, ambițiunea, vanitatea, pofta de mîndrie, plăcerea de ceartă din sufletul cetățenilor, comunitatea ar perde foarte mult din tensiunea ei și s'ar produce cu mult mai puțin bine în lume. Bărbăteasca virtute a patriotismului nu e nici odată lipsită de amestecul acestor pasiuni, dar precum metalul nobil nu devine monedă curentă decît printr'un aliaj cu arama, așa e de necesar și acel amestec pentru practica Statului.

Nu se poate deci cere bărbatului de Staf, ca el să renunțe la sprijinul ce-l poate avea din asemenea mijloace eticește impuse. Nu se poate face imputare Domnitorului dacă el, în anumite împrejurări, aplică în viața publică oameni despre a căror valoare morală el are o rea opinie, dar dela cari el așteaptă servicii mari și utile Statului.

Nu e blamabil acel ministru care se pricepe a se folosi de slăbiciunile morale ale unui Domnitor sau de zelul orb al unui partid spre a introduce o instituție utilă binelui public.

Dar trebuie a se ține seamă, ca nucumva răul, ce trebuie biruit, fiind utilizat să devină prepotent. Nu se poate admite ca răul să stăpînească vr'odată, el totdeauna trebuie să slujească. Numai cînd această subordo-

nare este asigurată. poate el fi admis ca înboldire pentru eforturile spre bine.

Dar chiar în această concepție, maxima această e periculoasă și sofști pot ușor să abuzeze de ea.

Mijloacele disproporționale, a căror pagubă e mai mare decât progresul întregului căruia ar avea să-i servească, sunt totdeauna de evitat. De aceea conștiința publică condamnă inexorabil ori ce manifestă violare a unui jurământ de credință, orice parjur, d. p. violarea condițiilor de capitulare de către învingător; pentru că credința în cuvântul onest constituie cheagul moral ce susține ordinea în lumea omenescă. Disoluția și destrucțiunea oricărei credințe ar zdruncina atât de grozav obșteasca siguranță juridică, încât paguba ce rezultă din violarea fățișe a credinței covârșește posibilul câștig ce ar rezulta pentru Stat. Pe de altă parte, opinia publică nu se emoționează aproape de loc, când își dă seama că unui tratat păgubitor Statului nu i se dă curs. Tot astfel ea înclină bucuros chiar prea bucuros, să scuze o înșelare a unui adversar politic, dacă Statul are un câștig din această înșelare. Frederic cel Mare declară că el ar ține în toate împrejurările la cuvântul său de onoare odată angajat, dar ca principe și-ar sacrifica chiar și onoarea sa personală Statului, dacă existența Statului ar cere o asemenea jertfă.

Desvoltarea modernă cere dela cetățeni un energie *simțământ al datoriei*, de care să fie purtat întregul popor și tot astfel ea cere o lămurită *conștiință a datoriei* care face pe fie-care cetățean a-și dedica viața intru serviciul totalității intru cât aceasta, Statul, are nevoie de puterile sale.

Mai ales teoria germană despre Stat consideră dreptul public și ca o *datorie publică*. Tot astfel ea cere, ca întreaga politică să fie purificată și nobilitată prin *datoriile* către omenime, către popoare și către indivizii singuratici. Aceasta se referă atât la

datoriile principilor și a regenților de a servi Statului și poporului, precum și la datoriile supușilor și a cetățenilor de a fi fideli și ascultători de autoritatea Statului și a-și sacrifica la cas de nevoie chiar singele și averea pentru patrie.

Șentimentul de datorie cetățenească trece chiar peste formele juridice și peste sfera de constrângere pe care o are Statul; acest simțământ al datoriei încoardă puterile, oțelește caracterele; înalță spiritele și, punând friu egoismului, promovează puternic, prin deosebitele sale manifestări, binele general.

Zur ungarischen Nationalitätenpolitik

Man gibt sich auf magyarischer Seite, namentlich in neuester Zeit, recht viel Mühe, die sattsam bekannte Nationalitätenpolitik des ungarischen Staates mit der Grossmachtsstellung und den «wolverstandenen» Interessen der Habsburger Dynastie zu begründen und zu—entschuldigen. Wenn die drei Millionen Rumänen Ungarns und Siebenbürgens eine Autonomie fordern, so stempelt sie das Tribunal des panmagyarischen Chauvinismus sofort zu *Irredentisten* und *Daco-Rumänen*. Das ist ein alter immer wieder gebrauchter Kniff.

Die *Reichswehr* brachte kürzlich einen geharnischten aber den ungarländischen Nationalitäten aus der Seele geschriebenen Artikel, gegen die Magyarisierung. Die maasgeblichen Kreise in Budapest scheinen darob sehr besorgt zu sein, denn sie verfassten sofort eine Entgegnung und veröffentlichten sie in der genannten Zeitung; diese aber konnte nicht umhin zu erklären, es sei selbstverständlich, dass sie sich mit den im Budapester Artikel enthaltenen Ausführungen durchaus *nicht* identificire.

In der besagten Budapester Entgegnung wird die Frage erörtert, ob es zulässig wäre, den Siebenbürger Rumänen eine Autonomie einzuräumen? Natürlich antwortet der magyarische Verfasser verneinend. Und zwar von folgenden Bedenken geplagt: Würde man den Rumänen die von ihnen geforderte Autonomie gewähren, so wäre das der erste Schritt zur Union der von ihnen bewohnten Gebiete mit dem Königreich Rumänien. Und weil diese Gefahr, nach Ansicht der maasgebenden magyarischen Kreise, so naheliegend sein soll, drum will man in diesen Kreisen von einer solchen Autonomie nichts wissen.

Wollen wir nun für einen Augenblick annehmen, diese Befürchtung sei begründet. Man kann also den in Ungarn in gedrängten Massen lebenden Rumänen keine Autonomie zuerkennen, denn hinter ihnen steht der unabhängige rumänische Nationalstaat, der bloß auf den günstigen Augenblick lauert, um dann seine nationale Einheit zu verwirklichen!

Wenn das eine ernst zu nehmende Sprache ist, dann darf man wol fragen: was für einen unabhängigen Nationalstaat gibt es denn hinter den 2 Millionen *Slovaken* Nord-Ungarns? Warum verweigert man denn ihnen eine Autonomie? Denn da ist bei dem grössten Scharfsinn keine Spur von irgend einer «*irredentischen*» Gefahr zu entdecken. Man sieht, das schwere Geschütz mit dem Irredentismus ist eine hölzerne Kanone. Dass Studenten bei uns hin und wieder eine irredentistisch angehauchte Rede vom Stappel lassen, das soll ja nicht bestritten werden. Aber ebenso loyal muss man zugeben, dass die ganze nationale Bewegung in Rumänien zu Gunsten unserer Stammesgenossen in Ungarn und Siebenbürgen *eine natürliche Resultirende der Magyarisirungspolitik ist*. Denn, wären die drei Millionen Rumänen Ungarns in ihrer Entwicklung nicht gehemmt, mit

der Magyarisirung nicht gepeinigt, keinem Menschen würde es bei uns einfallen irredentistischen Utopien nachzujagen. Heute ist allerdings unsere gesammte öffentliche Meinung Feuer und Flamme für die Sache der in Ungarn wohnenden Connationalen. Das war zur Zeit des österreichischen Absolutismus nicht der Fall. Die ungarländischen Rumänen waren zu jener Zeit in ihrer Heimat mit ihrer eigenen Culturarbeit voll auf beschäftigt. Die weitblickende magyarische Regierungskunst hat jedoch Tausende von ihnen vor die Wahl gestellt: sich entweder der Magyarisirungspolitik zu unterwerfen, oder endlosen Verfolgungen sich auszusetzen. Da kamen sie nach Rumänien, brachten ihren Magyarenhass mit und lenkten die Aufmerksamkeit der gesammten Bevölkerung des Königreiches auf den verzweifelten Kampf, den Millionen von Rumänen für ihre Existenz im «*freisinnigen*» Ungarn zu kämpfen haben. So wurde die rumänisch nationale Bewegung von Siebenbürgen nach Rumänien fortgeplanzt. Dass sie hier Verständniss und allgemeine Sympathien fand, ist nur natürlich. Es ist nur zu verwundern, dass die irredentische Strömung bei uns bis heute zurückgehalten werden konnte. Offenbar zeugt das von einem gereiften politischen Urtheil unserer Bevölkerung und seiner Führer im nationalen Streite. Doch das Aufflackern der antimagyarischen Bewegung und die allgemeinen und wiederholten Kundgebungen der Sympathien des ganzen Landes für die unter der Brutalität der magyarischen Hegemonieschmachtenden Rumänen konnte und wollte auch einfach Niemand unterdrücken, weil es eben Niemanden im ganzen Königreiche Rumänien gibt und geben kann, — der den in Ungarn officiell gewordenen Chauvinismus nicht entschieden verurtheilen würde.

Wenn die Magyaren diese Stimmungen bei uns als eine allgemein gewordene

«irredentistische Aspiration» deuten, um damit gewissen Wiener Kreisen Misstrauen dem Rumänenthum gegenüber einzuflössen, so dürften sie sich heute stark verrechnen. —

Aber es ist auch theoretisch ganz verfehlt, wenn man im Nationalitäten-Princip unter allen Umständen Lostrennungs- und andererseits politische Einheits-Bestrebungen entdecken will. Das Wesen dieses Princip ist ein natürliches Ergebniss der allgemeinen menschlichen Cultur und es bezweckt nicht so sehr die nationale Einheit, als vielmehr die nationale Freiheit und Gleichheit. Unterdrückte aber zum vollen Bewusstsein ihrer nationalen Egenart gelangte Völker wollen sich frei entwickeln und zu diesem Behufe fordern sie, die sie allein betreffenden Angelegenheiten autonom zu verwalten. Haben sie diese Möglichkeit und sind sie mit den übrigen einen polynationalen Staat bewohnenden Völkern gleichgestellt, so gibt es überhaupt keine nationale Einheitsbestrebung. Das lehrt die Schweiz und theilweise das heutige Österreich, und Belgien.

Graf Julius Andrassy jun. sagt, in seinem unlängst erschienenen Werk (*), dass die blosse theoretische Möglichkeit, der Panrussismus könnte zur Wirklichkeit werden, für die Magyaren eine stete Gefahr darstelle, die es ihnen zur nationalen Pflicht machen sollte Opfer zu bringen, um dem Habsburger Reich einen dauernden Bestand zu sichern.

Das wissen längst alle politisch denkenden Rumänen sowohl hier, wie jenseits der Karpathen, und eben deshalb gibt es keinen zurechnungsfähigen rumänischen Politiker, der den Untergang des Nachbarreiches wünschte. Das haben zu wiederholten malen unsere Staatsmänner, Politiker, und die Executiv-Comités der von der Magyaren so glühend gehassten Liga offen und loyal

erklärt, jedenfalls viel loyaler und aufrichtiger, als so manche Kossuthisten und was dergleichen Politikaster mehr sind. Also mit dem Irredentismus happert's.

Es soll ja eine Zeit gegeben haben, wo man mit dieser Verdächtigung des Rumänenthums die magyarisches Verlässlichkeit so recht prägnant und blendend darzustellen vermochte. Heute aber dürfte man so ziemlich überall überzeugt sein, dass der «Daco-Romanismus», der serbische «Omladinismus», der slovakische «Panславismus» u. s. w. ein plumpe magyarisches Einschüchterungs-System ist, dem heute Niemand mehr aufsitzt. Allerdings, wenn die echten und neu gestempelten Arpad Söhne ihre unsinnige Rassenpolitik noch lange fortsetzen, wird die irredentistische Idee bald aufhören ein platonischer Gedanke einzelner jugendlicher Rumänen zu sein. Es gibt eben in Allem eine gewisse Grenze, Wenn aber bei uns einmal die Schleusen, welche heute die irredentistische Strömung zurückstauen, von den Magyaren niedergerissen werden, dann kann es für Ungarn traurig werden, denn diese Strömung könnte von dem grossen östlichen Ocean unterhalten werden, und da käme das gesammte Magyarenthum unter Wasser, für immer!...

Aber die Magyaren verweigern den Nationalitäten eine Autonomie auch aus rechts-historischen Erwägungen. Die Nationalitäten waren ja in dem tausendjährigen Ungarn «nur ethnische» und nicht «staatsrechtlich-politische Faktoren», — folglich können sie es auch heute nicht, nach Tausend Jahren, im Zeitalter des Nationalitäten-Princips, werden!...

Aber da setzt ja eben der Völker-Kamp in Ungarn ein. Mit altledernen Pergamenten kann man wohl Comitats-Juristerei treiben, aber keine für das Reich gedeiliche Nationalitätenpolitik. Der Nationalitätenkampf in seiner tief ethischen Berechtigung ist ja gerade der Kampf selbstbewusster aber

(*) Az 1867-iki kiegyezés. Budapest, 1896.

noch unterdrückter, oder doch untergeordneter, der modernen Civilisation zustrebender *Völker-Individualitäten* gegen die aus dem Mittelalter überkommenen, meist aus roher Gewalt entsprungenen politischen Fesseln. Wer das, namentlich in Österreich-Ungarn, nicht einsehen kann oder nicht einsehen will, der vermag unmöglich einen Erfolg versprechende Nationalitätenpolitik zu machen. Die «*historisch-politischen Individualitäten*» — das kennen wir! Das sind aber keine Ansprüche auf nationale Rechte, auf Gleichberechtigung, sondern auf *Vorrherrschaft, auf Knebelung und Unterdrückung* ganzer Völker. Das ist kein Standpunkt zur Lösung der Nationalitätenfrage, wohl aber zur Auflösung der Monarchie.

Wer mit mittelalterlichen Einrichtungen und Schlagworten moderne politische Existenzfragen eines Staates «lösen» will, darf nicht eine ernste Miene machen, wenn er dabei noch von des Reiches Machtstellung und von den Interessen der Dynastie spricht, — denn wer thatsächlich diese Interessen im Auge behält, der darf den Pergamenten der Willkür und Gewalt nicht eine über und gegen die Lebensinteressen der Reichsvölker stehende Bedeutung zumessen.

Vergeblich bemühen sich die Magyaren, ihre dreissigjährige Nationalitätenpolitik rein zu waschen. Die ganze gesittete Welt kennt heute die in Ungarn beliebte Politik und verdammt sie. Man braucht darüber nicht viel Worte zu verlieren. Wenn aber die Budapester Chauvins zu ihrer Entschuldigung vorbringen, der ungarische Staat verlange von den Nationalitäten *vergebens* patriotische Gesinnung, so ist das einfach ein Schwindel. Erst neulich konnten sie von den unter Führerschaft Dr. Alex. von Mocioni's stehenden, vom Magyarismus oft als «treue ungarische Bürger» behandelten Rumänen erfahren, wie diese über die magyarische Nationalitätenpolitik denken.

Es ist umsonst. Mit Verdrehungen, Sophismen und Einstellungen wird die Nationalitätenfrage in Ungarn nicht gelöst. Aber die dreissig Jahre der magyarischen Allmacht werden wol alle Welt in Österreich-Ungarn überzeugt haben, dass die Magyaren einfach *unfähig* sind ein polynationales Staatswesen zu leiten. Mit Brutalität einerseits und mit juristischer Spitzfindigkeit andererseits kann man wol im magyarischen Abgeordneten-Hause Erfolge erzielen, aber nicht in der Nationalitätenfrage.

Transilv.

BARON BANFFY

BRAUCHT

EINE RUMÄNISCHE REVOLUTION.

Die Magyaren scheinen zu einem gewissen Zwecke einen revolutionären Vorwand nöthig zu haben und da ihnen die Rumänen diesmal den Gefallen nicht erweisen wollen, einen Putsch zu insceniren, so machen die Herren *Jeszensky's* eine «walachische Revolution».

Die rumänischen Zeitungen aus Ungarn und Siebenbürgen berichten nämlich, dass eine ganze Rotte magyarischer Detective sich in Kronstadt und in anderen von Rumänen bewohnten Städten aufhalten, die an Rumänen adressirten Briefe gewalthätig aufmachen, um nach «revolutionären Proclamationen» zu fahnden.

Ja, den rumänischen Priestern *Toma Giurgiu* in Purcareni, *I. Bogdan* in Zernești *T. Frateș* u. a. hat man förmliche Hausdurchsuchungen gemacht und zwar unter Gendarmen-Assistenz! Und thatsächlich trafen an dem Tage an die Adresse der erwähnten Priester Postsendungen mit Proclamationen. Nur kamen diese nicht von Bucearest, sondern von **Budapest** und **Kronstadt!**

Die magyarische Regierung will also den Schein erwecken, als ob «*die Liga*» mit den Rumänen in Ungarn eine Empörung plane.

Der Kniff ist aber so blitzdumm, dass er unmöglich vernünftige politische Kreise täuschen kann.

Wenn aber die magyarischen Satrapen in die Wohnungen friedlicher Bürger mit Waffengewalt eindringen, um die von der Kanzlei Jeszenszky expedirten lächerlichen Manifeste zu sequestriren, so ist das nur ein Beweis für die «verfassungsmässigen» Zustände in Ungarn. Ein Staatswesen muss offenbar schon durch und durch zersetzt sein, wenn dessen Regierungsorgane zu solch niederträchtigen Mitteln sich erniedrigen.

Die *Gazeta Transilvaniei* schreibt in dieser Angelegenheit:

Die *Brassói Lapok* behaupten, man habe in den recommandirten Briefen zur Revolution hetzende Drucksachen, von Bukarest datirt, gefunden. Die Wahrheit aber ist, dass diese angeblichen Proclamationen nicht gedruckt sondern hektografiert und auf der Post zu Kronstadt aufgegeben waren.

Das können wir mit einem der Brief-Couverts beweisen, welcher die Detectives aus Versehen nicht mitgenommen haben und das jetzt in unserer Redaction aufbewahrt wird.

Nach alledem ist es mehr als einleuchtend, dass diese Proclamationen nicht von aussen gekommen sind, sondern in Budapest oder Kronstadt fabricirt wurden».

Die Hermannstädter *Tribuna* äussert dasselbe:

«Wir behaupten kategorisch, dass das angebliche *«Geheim-Comité Bucarest»*, eine Erfindung des Cabinets Jeszenszky, ist!

Wir wiederholen, dass diese ganze Commödie von unseren Gegnern inscenirt wurde, und fordern die Regierung auf, sie möge diesbezüglich eine strenge Untersuchung einleiten».

Das wird sich Herr Bánffy wohl überlegen!

patriotische Volksversammlungen, öffentliche Vorträge u. dgl. feiern.

Darob ein wahrhaftiges Höllengeschrei in den regierungsfreundlichen und oppositionellen Kossuthblättern. Wohl schicken sich die Magyaren an, ihre sogenannten *«Freiheitskämpfe»*, bei deren Gelegenheit sie sich erfrechten, die Habsburger-Dynastie als dethronirt zu erklären, durch mannigfaltige Feierlichkeiten zu verherrlichen, aber die Rumänen begingen einen *«Vaterlandsverrath»*, wenn auch sie, nach einem Halb-Jahrhundert, sich ihrer Kämpfe erinnern würden.

So schreibt z. B. der *«Egyetértés»*:

«Die Kühnheit der *«walachischen»* Agitatoren ist wahrlich grenzenlos. Jetzt gedenken auch sie eine Gedächtnissfeier der 1848 er Freiheitskämpfe zu begehren.

Wenn diese Feier wirklich stattfände, so würde sie den niederträchtigsten Vaterlandsverrath bedeuten. Das wäre nicht mehr eine einfache Demonstration gegen den magyarischen Staat, sondern ein durch und durch revolutionäres Beginnen, ja selbst eine gemeine Beleidigung (!) des Königs Die feierliche Verherrlichung der Haltung des Rumänenthums der 1848-er Jahre könnte nur bedeuten, dass die Rumänen Ungarns nun wieder bereit wären zu jenen grausamen und blutigen Rohheiten, die sie im Jahre 1848 vollbrachten. Eine solche Feier wäre ja geradezu eine offene Aufforderung an die Rumänen in Ungarn, jene Scenen zu wiederholen, die sie vor fünfzig Jahren aufführten» etc.

Wir verstehen diese bangen Sorgen der magyarischen Kreise. Ihr böses Gewissen erinnert sie sofort an die Möglichkeit einer Wiederholung der 48-er Ereignisse, und da schreien sie aus Leibeskräften nach der Polizei.

Offenbar ist alles faul im Staate *Magyarország!* . . .

Wieder einmal ein „Verrath“

Die *«Tribuna»* machte neulich in einem schwungvollen Artikel den Vorschlag, das Rumänenthum sollte die fünfzigjährige Erinnerung an den von den Siebenbürgen Rumänen für Kaiser und Reich geführten Kampf, durch angemessene

CRONICA GENERALA

24 JANUARIE

Zi aniversară a unirei principatelor române, această scumpă dată e și aniversarea înființării «Ligii pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.»

Intemeiată prin stăruințele unor suflete de Români de inimă și de virtuți, Liga a contribuit de când există în chip real la înaintarea cauzei naționale. Istoria va putea fi mai explicită și mai eloquentă decât noi, simpli cronicari...

Să sperăm, că și de aci înainte această profund patriotică instituțiune, pe care o înțeleg și o sprijinesc toate mințile luminate și inimele generoase, — va avea posibilitatea să lucreze în tăcere, dar cu spor, așa cum este caracterul adevărat al Românului, care țace și face!...

Să ne aducem deci aminte astăzi cu toții de dificultățile, prin cari Liga a trecut, ca ori și ce asociațiune mare, și să ne dăm mîna a o sprijini tot mai cu căldură și tot mai efectiv.

Liga Culturală vivat, crescat, floreat!

Un Ligist.

BALUL LIGII CULTURALE ROMÂNE DIN BRĂILA

În seara de 10 Ianuarie a. c. a avut loc în spațioasele și pompos decoratele saloane ale Casei Ralli, balul mascat și nemascat cu tombolă dat de Secțiunea din Brăila în folosul Ligii Culturale române.

Societatea brăileană a dat și cu această ocaziune o nouă dovadă de interesul, cu care urmărește chestiunea națională, răspunzînd în chipul cel mai demn și mai strălucit la apelul comitetului Secțiunii locale.

Încă dela ora 8 au început a veni comitetul Secțiunii Ligii, precum și comitetele de doamne, domnișoare și cavaleri la al cărora concurs binevoitor se apelase de Ligă pentru reușita tombolei și a balului.

Din comitetul doamnelor, făceau parte d-na: Nicolai Ionescu, Primar, rochie neagră, corsaj bleu-pal, Gh. Grigorescu, Președintele Tribunalului, costum național, N. Perlea, în negru garnit cu alb, Alexe Cociăș în negru, I. Berceanu rochie neagră de mătase cu roz și cu tivul alb, C. Gabrielescu, cu rochie neagră de mătase cu mauve și pailete negre, Alexiu, în fraise garnit cu negru, P. Christescu, în rochie crem de mătase.

Veturia Pușcăriu, în negru, montată cu pailete albe, iar Sassu, în negru cu bordeau și dantelă neagră, P. Lazaroneanu, în negru cu roșu și Georgel Perlea în rochie albă de mătase.

Comitetul domnișoarelor se compunea din: d-ra Flavia Pană, rochie bleu-pal și corsaj de mousetine albă, Elena Eremia, în fraise garnit

cu negru, Aneta Eremia în alb, Aurora Popea în roz, și Tulița Poppea în alb, d-rele Romașcanu în roz și bleu-pal, Aurelia Christescu, în alb, și Maria Gh. Bratu în alb.

Iar cavalerii de onoare erau: d-nii Leonte Moldovanu, Th. Coman, J. Manolescu, M. Nicolau, Ioan Perlea, Const. P. Christescu, I. Ciută și Ștefan Vineș.

Scările ce conduceau la saloanele balului erau transformate într'o adevărată pădure de brazi, salonul de bal și sala teatrului preparată pentru dans și în fața scenei pentru tombolă, lasă să se vadă la lumina strălucitoare a electricității, decorațiunile variate cu covoare și steaguri tricolore; iar întreaga scenă era încărcată de obiectele dăruite de public pentru tombolă formînd un adevărat bazar universal.

Într'o clipă lojele și saloanele balului s'au populat, de tot ce are Brăila mai distins și de numeroase măști care de care mai de gust, începînd dansul publicului cu o animație și neoboseală căruia numai dansul tombolei din aceea seară putea să-i facă concurență.

În adevăr, în fața scenei se așezase dela un cap la celalt o masă lungă împodobită cu obiectele cele mai de valoare dăruite de public pentru a se vinde la licitație; dar a căreia po-doabă o făceau mai mult doamnele și domnișoarele din comitet însărcinate cu vînzarea biletelor de tombolă, a serpentinelor, a confetelor, a pocnitorilor și a florilor. D-nele Nicolai Ionescu, Gheorghe I. Berceanu, Ion Gh. Sassu, C. Gabrielescu, Alexiu, Alexandru Cociăș, Găvănescu, P. Lazaroneanu, Georgel Perlea, precum și d-rele Flavia Pană, Romașcanu și Bratu, se întreceau în vînzarea biletelor și în adunarea de bani albi pentru zilele negre ale Ligii.

În loji se putea distinge dintre doamne: Maria Pană, Vasile Beloiu, Efrosina Popea, I. Butărescu, I. R. Petcu, N. Popescu, Z. Zamfirescu, Lazăr Calfoglu, Nedelcovici cu d-ra Gheorghe Găitan cu d-ra Rîmnicianu, P. Christescu, Ion Popea, Th. Mendel, Rotenberg, dr. Palanze, Colonel Sainoglu, P. Poni, Simion Cociăș, I. D. Șeitan, Const. Sassu, I. Panțu, Dr. Mantu, Petzali cu d-ra Gh. Bratu, Völcoff, Grigore Petrescu, Bourreanu, C. Procopiu și P. Fabiu.

D-nii se compuneau din toată Brăila cunoscută, Pe la ora 1, cînd nu mai rămăsese nici un bilet al tombolei ne vîndut, s'a început licitațiunea obiectelor de mai de valoare, licitatorii cei mai învîrsunați au fost: d-nii Const. Pana și neobositul Președinte al secțiunii Ligei din Brăila Petre Bancotescu, mai mult e obiecte cîmpărate de d-nii P. Bancotescu, C. Pană și Ioan G. Sassu, au fost cedate din nou Ligii și revîndute, contribuind la ridicarea fondului licitațiunei.

Dacă societatea Brăileană s'a întrecut a da concursul său la reușita balului, pentru care Liga Culturală Română îi este recunoscătoare, nu trebuie uitat însă, că acela ce a încordat și de astădată sentimentele patriotice ale Brăilenilor prin activitatea și ajutorul său material este Pre-

ședintele secțiunii Ligei din Brăila Petre Bancotescu.

Nu a fost de ajuns că prin încrederea sa nemărginită în patriotismul brăilenilor s'a dat balului proporțiuni însemnate lansându-se un număr mare de bilete, înprovizându-se și loji noi pe lângă acele avute de teatrul Rally, organizându-se tombole și licitațiune de obiecte, bătae de flori și de confete, ceea ce a contribuit ca venitul net al întregului bal să întreaacă suma de 9.000 lei, dar d-l Petre Bancotescu a contribuit mai mult la plasarea biletelor prin trecerea, de care se bucură în societatea și comerțul brăilean, a adunat aproape singur, întovărășit numai de d-l membru din comitet, Ioan G. Sassu, obiectele pentru tombolă, a comandat la Nice și București cu propriile sale cheltueli buchetele de flori oferite doamnelor și domnișoarelor din comitet, precum și celelalte buchete și flori vândute în folosul Ligei, în semn de mulțumire pentru concursul dat balului și pentru strângerea cât mai mult a relațiilor societății Brăilene, în interesul Ligei a oferit, tot cu propria sa cheltuială doamnelor, domnișoarelor, cavalerilor și societății alese, ce luase parte la bal, un banchet de 80 tacimuri în sala restaurantului Francez, alăturat localului de bal, au onorat cu prezența lor, acest banchet și d-nii C. Vasilescu, prefectul județului, N. Ionescu, primarul orașului, Colonel Stoica, comandant al garnizoanei, G. Grigorescu, președintele Tribunalului, Parteni Cesar, președinte.

Banchetul sa început la 3 $\frac{1}{2}$ din noapte și a ținut pînă la 6 $\frac{1}{2}$ dimineața, cînd familiile s'au retras. — În tot timpul banchetului muzica comunală sub conducerea talentatului său șef Kert a executat ariile cele mai alese.

Dela șampanii au început toasturile, cari nu se mai isprăveau atît dorea fie care să-și manifesteze sentimentele patriotice de care este în-suflețit.

S'a băut mai întîiu de d-l *P. Bancotescu*, în sănătatea Majestății Sale Regelui, părintele familiei românești, a Reginei și Prințului moștenitor.

S'a toastat apoi de *N. Ionescu* primar, în sănătatea *Românilor Transilvăneni*, cari întăritați prin persecuțiunile și luptele cu dușmanii lor, ne a adus, încă dela începutul acestui secol lumina instrucțiunii profesorii săi, cum a fost nemuritorul Lazăr și ne-a comunicat scînteia patriotismului, interesîndu-se de soarta tuturor celor de un singe cu noi.

D-l *Nicolai Perlea* ca român Transilvănean și-a arătat recunoștința pentru ospitalitatea românilor din țară, zicînd că pe pămîntul românesc nu mai a respirat aerul acela de libertate, care face ca chiar insectele, — sigur că este o aluziune, să respire mai liber, d-l Perlea a terminat cu d-nele și d-șoarele, sexul frumos, care a îmbrățișat chestiunea națională cu atîta energie.

Apoi d-l *C. Gabrielescu* a făcut să reiasă importanța și trăinicia Ligei culturale române, care reprezintă ideia de conservățiune a națiunii ro-

mâne și care este mai pre sus de persoane; căci nu este pusă sub patronagiul nici unei persoane ci numai al națiunii române, ca membru în comitetul secțiunii locale a admirat activitatea fără seamăn a Președintelui Petre Bancotescu și sacrificiile morale și materiale ce le-a făcut pentru reușita balului, și cerînd publicului present să decoreze pe Petre Bancotescu nu cu medalii de metal ci cu iubirea și recunoștința sa.

D-l Faga a vorbit despre suferințele Românilor din Transilvania.

D-l L. Moldovanu a relevat vorbele d-lui Nicolai Ionescu, susținînd în modestia sa, că meritul mișcării patriotice nu se datorește atît Românilor din Transilvania, cît a celor din țară, cari în tot timpul și prin toate mijloacele au sprijinit această mișcare, dînd fraților lor o lungă ospitalitate.

D-l C. Cristescu student în drept, în cuvinte rostite cu căldură și putere a admirat reușita balului, bînd în sănătatea d-lui Petre Bancotescu.

S'a băut apoi în sănătatea armatei; isbucnind tunete de aplause; în sănătatea d-lui *N. Pelea*, și a surorii noastre mai mari *Italia* etc.

În fine patronul renumitului Restaurant Francez *D-l Pedro Cariveli*, cunoscutul filo-român din Brăila a ținut ca pe lângă menuul bogat și delicat ce a servit publicului să-l servească și cu un toast în sănătatea luptătorilor români pentru drepturile naționale și în special în sănătatea d-lui *Dr. Rațiu* și a d-lui *Dr. Lucaci*.

Astfel a petrecut societatea brăileană noaptea de 10 spre 11 Ianuarie, combinînd dulcele cu folositorul, *utile-dulci*; cheltuindu-se banul în folosul Ligei și căpătînd în schimb dela Liga acele senzații de plăcere, pe care numai adunarea unei societăți animată de cel mai luminat și desăvîrșit patriotism le poate deștepta.

REVOLUȚIA LUI IESZENSZKY

Iată cum ticluște Ieszenszky, unelta lui *Bánffy*, revoluția «Valahilor» din Transilvania. Articolul ce urmează aici a apărut în *Magyarország* și poartă ștampila intelectuală a numitului șef al spionilor ungurești.

Budapesta 29 Ianuarie.

În Societatea Română «Petru Maior» din Budapesta, care este locul de întrunire a celor mai ultraști agitatori români, s'a putut observa de cîte-va săptămîni încoace o mișcare semnificativă. Desele întruniri au trădat și au făcut să fie neîndoios, că Liga din București, care tot-deauna a fost cea mai fidelă sprijinitoare ai societății «Petru Maior» — earăși plănuește ceva. Detectivii politici a poliției de stat s'au dat silința, c'un zel febril, de-a ajunge pe urma acțiunii în pregătire.

Din convorbirile membrilor dela «Petru Maior», cari s'au întrunit în cafeneaua «Micsek» din strada Vámház-körut, li-au succes (detectivilor) a afla că este vorba de un «Apel», ce l'a lansat Liga din București către Românii ardeleeni. Perchisiția începută și-a aruncat mai întâi privirea asupra postei principale și mai ales scrisorile și pachetele, ce sosesc din Brașov, au fost luate la temeinică cercetare. Dar tîrziu deja! L'a poștă s'a aflat, că înainte cu două zile *Marescu* Octaviu, un membru al Ligei din București și care *locuiesce în Brașov*, a trimis un mare pachet pe adresa președintelui Societății «Petru Maior». Drept conținut al pachetului era indicat pe mandat «*manuscris*». Fără îndoială pachetul acesta conținea «Apelurile», cari au provocat mișcarea și care au fost lansate prin Liga din București.

Teatrul perchisișionilor următoare nu mai putea să fie acum decit Brașovul. Doi dintre cei mai dibaci detectivi politici s'au dus îndată la Brașov cu îndrumarea, să pună mîna măcar pe un exemplar din aceste «Apeluri», iar dacă eventual ar afla mai multe, să le sechestreze și trimită la ministerul de interne.

Deja la gara dia Brașov detectivii au fost așteptați de comandantul *geandarmeriei*, pe care, la rugarea ministerului de interne, l'a provocat pe cale telegrafică ministerul de *honvezi* ca să pună la dispoziția trimișilor ministerului de interne cel mai mare ajutor de *geandarmi*.

Omenii ministerului au sosit tocmai la timp, ca să poată sechestra la poșta din Brașov un pachet, în care *Marescu* Octaviu voia să trimită spre răspîndire, ca la 12.500 de «Apeluri.»

Într'acestea au luat și înfornația, că popii valahi din împrejurime au primit cu miile «Apeluri» al căror conținut e următorul:

«Iubiți frați de peste Carpați! Trimitem vouă aceste manifesturi, pe care la timpul său le vor urma și oameni noștri. Vouă vă trimitem aceste rînduri, răspîndiți-le în secret și în liniște, ca urgișii voștri dușmani să nu aibă timp a-ne tăea calea ca la timpul său să nu putem face și să ne putem libera de sub puterea urgișilor Maghiari și a guvernului lor. Deșteptați-vă Români! Nu mai suferiți, ca guvernul și poporul maghiar să vă răpească și acele puține drepturi, ce le-au cîștigat străbuni voștri cu sîngele lor. A fost în 1848 un timp, cînd temîndu-se de noi, *ne-au eliberat*. Dar va fi încă un 1848! Pămîntul acesta, pe care voi locuiți subjugăți, cu cătuși pe grumazii voștri, al vostru a fost și acesta trebuie recîștigat chiar cu prețul singelui. Viitorul și puternicul sprijin, vă promite mult! București, 1898. La fericită revedere. Comitetul executiv secret.»

Detectivii cu *geandarmii* au luat de-a rîndul satele valahe din împrejurimea Brașovului. Mai întâi au făcut perchisiția domiciliare la popa valah Toma Giurgiu din Purcăreni, apoi la popa Toma Frateș din Bacifălău, confiscînd la amîndouă locurile mai multe mii de exemplare din «Apeluri.» După scrutări de aproape trei zile, au adunat 30.000 de «Apeluri», pe cari le-au transportat la ministerul de interne.

Acest manifest era periculos întru atîta, că popi însărcinați cu împărțirea și răspîndirea lor erau provocați de Liga din București prin scrisori separate, să învețe pe Români cele ce au de făcut la revoluția, ce va erupe în viitorul apropiat. Să-i încurajeze, fiind-că puternicul ajutor rusesc e garantat deja pentru ei și victoria asupra urgișilor Maghiari e sigură.

Credem inutil a mai arăta cît de stupidă e această manoperă și că ea e cu desăvîrșire fapt stăpînirii ungurești.

În București sau în țară nu este suflet de om care să fie auzit cel mai mic cuvînt că fleacurile acestea ar fi pornit de aici.

Totul este o infamie ungurească, o «revoluție» pusă la cale de *Ieszenszky*.

UN RĂSPUNS AUSTRIAC LA SOFISME UNGUREȘTI

Cetitorii știu cum a răspuns guvernul maghiar la celebrul articol din *Reichswehr*. Acest răspuns sofisticat a fost reprodus aproape în întregime în numărul nostru din urmă, și noi înși-ne îl discutăm azi: la alt loc al revistei noastre.

Dar ziarul austriac a dat o replică aceluia răspuns unguresc; și pentru ca cetitorii noștri să fie orientați, reproducem aici părțile mai marcante ale acestui ultim articol din *Reichswehr*:

Noi am dat deună-zi loc unui răspuns ce ni s'a trimis la prim-articolul nostru în care discutasem chestiunea naționalităților din Ungaria. Acest răspuns ne-a venit dintr'o stimabilă parte a Ungurimii și se putea vedea din el, că el reoglindește opiniunile cercurilor hotărîtoare din Ungaria. Se putea remarca în acest răspuns o blajină imputare ce ni se făcea nouă, cari îndrăsnisem să zicem și noi un cuvînt în politica Ungariei, iar impresia generală ce ni se octroa era: *quod licet Hungariae, non licet Austriae*. Foarte bine, am înțeles. Am auzit că vecinii cei mari ai Ungariei (*România și Sîrbia N. T.*) sunt cei ce constituiesc un pericol pentru chestiunea naționalităților din Tara ungurească. Ungaria tremură deci de *România Irredentă* și de *Serbia Irredentă*. Acesta e negreșit un argument foarte dibaci. *Păcat numai, că nu se potrivește*. Și naționalitățile din Austria au vecini de acelaș neam, așa d. ei *Germanii* din Boemia, din Austria superioară și din țările alpine dela Apus, precum și Italianii noștri. *Și la spatele acestor naționalități există State naționale de acelaș neam. Acum să punem cazul că am inaugura și noi în Austria sistemul Bánffy* și am începe astfel să oprimăm pe Germanii și pe Italianii spre a face din Austria un Stat slav. Nu ar fi și pentru Austria o primejdie într'o *Germanie și Italie irredentă*? În Serbia și România dormitează o idee irredentistă; este oare această idee mai reală de cum ar putea

fi irredentismul Germanilor și Italianilor? *Prin urmare, argumentul maghiar nu se prinde.* Iar să vedem acum momentul al doilea în răspunsul ce ne-a venit, dela Budapesta. Se zice acolo, că baza juridico-istorică a aspirațiilor autonomiste din Austria nu are o paralelă în Ungaria. E adevărat că naționalitățile din Ungaria nu au constituit nici odată State independente. Dar noi întrebăm, oare programul dela 1895 al naționalităților din Ungaria, sau cel din urmă protest al lor, își formulau *pe vr'o bază juridico-istorică* aspirațiile lor autonomiste? Pe cât știm noi, nu. În Austria principiul egalei îndreptățiri se validează fără nici o considerațiune la momente juridico-istorice mai mult sau mai puțin importante, iar dacă naționalitățile din Ungaria pretind egale drepturi, *ele nu se provoacă nici odată la momente juridico-politice*, ci la motive de drept și istorice. Fie care popor din Ungaria privește îndărăt la istorie, fie care popor de acolo are o evoluție a sa istorică și culturală; că momentele de drept, cele juridice, co-virșesc pe cele istorice, aceasta se întâmplă și în Austria.

Principiul egalității de drepturi a naționalităților nu se întemeiază nici odată pe momente juridico politice, el se bazează pe respectul caracterelor etnice și politice, și tocmai aci rezidă ideea fundamentală a monarhiei noastre. Răspunsul dela Budapesta afirmă, că Ungaria respectă aceste caractere și că ea nu face nici măcar atîta în contra fragmentelor ei de naționalități, cît face ori ce Stat național din Europa. Noi întrebăm: Dar ar putea oare într'adevăr Ungaria să inaugureze în potruva naționalităților sale o asemenea politică, d. e. cum o face Germania față cu Polonii? Statele europene sunt State naționale. Monarhia noastră nu este un Stat național. Poate că ea ar fi putut să devină un asemenea Stat încă acum 50 de ani. Dar ce soartă li s'ar fi creat oare Maghiarilor, dacă Austria ar fi urmărit vr'odată în mod serios o asemenea politică? Oare nu ar fi suferit națiunea maghiară în asemenea cas? Germanisațiunea sistematică ar fi înghițit și pe Maghiari. Era o vreme, cînd această idee fusese ideea conducătoare a unuia dintre monarhii noștri care voia să facă o Austrie mare și germană. Dar tocmai Maghiarii au fost atunci aceia cari au protestat energic contra unei astfel de tendințe, iar ura de Nemți ce există și astăzi în Ungaria, nu e decît o rămășiță din acele mișcări antagoniste. Ori unde privim așa dară, politica ungurească de naționalități oscilează în aer. Poate că este un mijloc dibaci de a afirma că naționalitățile din Ungaria s'ar fi bucurînd de drepturi etnice dar nu politice — dibace, dar strîmbă și false e această aserțiune. Intr'un Stat modern nu există măcar posibilitatea de a despărți drepturile etnice de cele politice. Poate oare o naționalitate să-și cultive cu succes ființa ei etnică, dacă îi sunt închise căile politice și porțile Camerelor legiuitoare? Mai zilele trecute era o mare furtună de indignare în presa ma-

ghiară. Guvernul român luase hotărîrea de a închide școalele maghiare de pe teritoriul României. Această măsură a usturat grozav opinia publică maghiară. Aceasta simți și ea pe trupul ei propriu, căm ce gust are o politică brutală față de naționalități.

Sună foarte frumos la ureche, cînd dirigenții politicii ungurești de naționalități pretextează, că ei ar fi făcînd ce fac, în interesul întregii monarhii, dar acest argument se potrivește mai puțin chiar decît toate celelalte. Prin brutala maghiarizare, naționalitățile sunt gonite cu spadă de foc dela ideea monarhiei. Tocmai așa devine România irredentă și Serbia irredentă primejdii, căci în acest cas aceste curente nu mai sunt făcute de către agitatori, ci de către întreg poporul.

Ar fi o funestă greșală, dacă Austria ar proceda și ea astfel față cu Germanii sau Italianii dela sine; în asemenea cas, ea însăși le-ar indica drumul spre unirea cu Germania și Italia. *Nu, și de zece ori nu! Nu se poate admite, ca existența și siguranța monarhiei noastre să atîrne dela un princip etnicește și politicește brutal.*

INFORMAȚIUNI

D. General N. Balaban a bine voit să ofere Ligii suma de șase-zeci de Lei (costul abonamentului de cinci ori pentru un an la revista noastră), ca ajutor pentru marele scop pe care îl servă organul Ligii.

Comitetul și administrația asociațiunii noastre exprimă domnului General N. Balaban viile sale mulțumiri pentru această patriotică donațiune.

*
Secțiunea Ligei din Drăgășani s'a constituit în modul următor:

Președinte d-l: Dr. F. Soiu.

Vice președinți { Ioan Petcu.
M. Necșulea.

Casier: Ghiță Teodorin

Secretar: F. Mihăescu.

Membrii: { F. Urseanu.
A. Belcot.

*
Secția Ligei, din Odobești s'a constituit astfel:

Președinte: d. D. Adamovici.

Vice-președinți { dl dr. F. Meșianu.
dl. Emanoil Părcherea.

Casier: d-l Nicu Cristofor.

Secretar: d-l Grigore D. Mihai.

Membrii d-nii { Ghiță, Dumitrescu.
Iancu Tiron.